

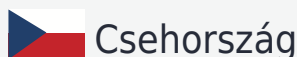
Főoldal > ... > Családi Ügyek, Öröklés > Szülői Felelősség – Gyermek Feletti Felügyelet, Kapcsolattartási Jog Czechia

Szülői felelősség – gyermek feletti felügyelet, kapcsolattartási jog

Tartalomszolgáltató:

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

1 Mit jelent a gyakorlatban a jogi értelemben vett szülői felelősség fogalma? Melyek a szülői felelősséggel rendelkező személy jogai és kötelességei?

A szülői felelősség kérdését a Polgári Törvénykönyv (89/2012. sz. törvény) szabályozza. E fogalom az alábbiakból álló szülői jogokat és kötelezettségeket foglalja magában:

- a gyermek ellátása, különös tekintettel a gyermek egészségére, fizikai, érzelmi, szellemi és erkölcsi fejlődésére;
- a gyermek védelme;
- személyes kapcsolattartás a gyermekkel;
- a gyermek felnevelésének és iskoláztatásának biztosítása;
- a gyermek lakóhelyének meghatározása; és
- a gyermek képviselése és vagyonának kezelése.

A szülői felelősség a gyermek születésekor veszi kezdetét, és akkor ér véget, amikor a gyermek eléri teljes cselekvőképességét. A szülői felelősség időtartamát és körét csak bíróság változtathatja meg. A szülői felelősséget a szülők a gyermek érdekében összhangban gyakorolják. Mielőtt a szülők a gyermek érdekeit érintő döntést hoznának, tájékoztatják a gyermeket minden olyan szükséges dologról, amely lehetővé teszi, hogy a gyermek képes legyen az adott kérdésben a saját véleményének megfogalmazására és a szülők felé való kifejezésére; ezt a rendelkezést azonban nem kell alkalmazni akkor, ha a gyermek nem képes az információk megfelelő befogadására, a saját véleményének megfogalmazására vagy arra, hogy ezt a szülők felé kifejezze. A szülők kötelesek különös figyelmet fordítani a gyermek véleményére, és azt a döntéshozatal során kötelesek figyelembe venni. A gyermek személyével kapcsolatos szülői felelősséget a szülők a gyermek fejlettségi szintjének megfelelő módon és körben gyakorolják. Ha a szülők a gyermek iskoláztatásával vagy munkavállalásával kapcsolatos döntést hoznak, figyelembe kell venniük a gyermek véleményét, képességeit és adottságait.

Amíg a gyermek cselekvőképessé nem válik, a szülők jogosultak a részére iránymutatást adni a fejlődési képességeinek megfelelő nevelési eszközök alkalmazásával, beleértve a gyermek erkölcsének, egészségének és jogainak, továbbá más személyek jogainak és a közrendnek a védelmét célzó korlátozások alkalmazását. A gyermek köteles ezen intézkedéseknek alávetni magát. A nevelési eszközök csak a körülményeknek megfelelő formában és körben alkalmazhatók, és nem veszélyeztethetik a gyermek egészségét vagy fejlődését, és nem sérthetik a gyermek emberi méltóságát.

Az általános elv szerint a teljes cselekvőképességgel nem rendelkező kiskorúak az adott életkorú személyek értelmi és akarati érettségének megfelelő jogcselekmények végzésre jogosultak. A szülők kötelesek és jogosultak a gyermeket képviselni minden olyan jogi eljárásban, amelyben a gyermek még nem jogosult eljárni.

A szülők közösen képviselik a gyermeket, de bármelyikük eljárhat egyedül; ha jóhiszemű harmadik féllel szemben bármelyik szülő egyedül jár el a gyermek képviseletében, úgy kell tekinteni, hogy a másik szülővel egyetértésben cselekszik. Egyik szülő sem képviselheti a gyermeket, ha ez közte és a gyermek közötti vagy ugyanazon szülők több gyermekének érdekei közötti összeférhetetlenséghez vezetne. Ilyen esetben a bíróság gyámot rendel ki a gyermek számára. Ha a szülők nem tudnak megegyezni abban, melyikük képviselje a gyermeket egy jogi eljárásban, a bíróság dönti el – a szülők valamelyikének kérelmére –, melyik szülő és milyen módon fog törvényesen eljárni a gyermek nevében.

A szülők kötelesek és jogosultak a gyermek tulajdonával gazdálkodni, különös tekintettel annak gondos kezelésére. Kötelesek a gyermek tulajdonával kapcsolatos kiadások fedezéséhez szükségesnek nem tartott források biztonságos kezelésére. A gyermek vagyonának konkrét részeire vonatkozó jogi eljárások során a szülők a gyermek képviselőiként járnak el; egyik szülő sem képviselheti a gyermeket, ha ez közte és a gyermek közötti vagy ugyanazon szülők több gyermekének érdekei közötti összeférhetetlenséghez vezetne. Ilyen esetben a bíróság gyámot rendel ki a gyermek számára. Ha egy szülő megszegi a gyermek vagyonának gondos kezelésére vonatkozó kötelezettségét, akkor a szülők egyetemleges felelősséggel tartoznak a keletkezett károk megtérítéséért. Ha a házastársak nem tudnak megegyezni a gyermek vagyonának kezelésével kapcsolatos alapvető kérdésekben, erről a házastársak egyikének kérelme alapján a bíróság dönt. A szülők a bíróság beleegyezésével végezhetnek olyan jogcselekményeket, amelyek a gyermek fennálló vagy jövőbeli vagyonára vagy annak egyes részeire vonatkoznak, kivéve, ha azok mindennapi ügyletek vagy – kivételes esetben – elhanyagolható értékű tulajdonra vonatkoznak.

2 Általában ki gyakorolja a gyermek felett a szülői felelősséget?

A szülői felelősség minkét szülő kötelezettsége. Mindkét szülő rendelkezik szülői felelősséggel, hacsak attól meg nem fosztották. Nincs jelentősége annak, hogy a gyermek szülei házasságot kötöttek-e, és hogy a gyermek házasságban vagy azon kívül született-e.

A szülők közös megegyezéssel gyakorolják a szülői felelősséget. Ha a gyermeket érintő ügyel kapcsolatos döntéshozatal során a késedelem veszélye merül fel, az egyik szülő egyedül is meghozhatja a döntést vagy megadhatja a beleegyezést; erről azonban haladéktalanul tájékoztatnia kell a másik szülőt. Ha bármelyik szülő egyedül jár el a gyermek ügyében jóhiszemű harmadik féllel szemben, úgy kell tekinteni, hogy a másik szülővel egyetértésben cselekszik. Ha a szülők nem tudnak megegyezni a gyermek számára fontos kérdésben, különösen, ha ez a gyermek érdekeit érinti, akkor az egyik szülő kérelmére a bíróság jár el; ezt a szabályt akkor is alkalmazni kell, ha az egyik szülő kizárja a másikat a gyermek tekintetében fontos kérdésben történő döntéshozatalból. Fontos kérdésnek minősül különösen a gyermek lakóhelyének és iskoláztatásának kiválasztása, illetve munkavállalása, de nem tartoznak ide a szokásos egészségügyi és hasonló egyéb eljárások.

A bíróság a szülői felelősség felfüggesztéséről dönthet, ha a szülőket valamilyen komoly körülmény akadályozza a szülői felelősségük gyakorlásában, és ha ez a gyermek érdekében szükségesnek tekinthető. Ha a szülő nem megfelelően gyakorolja szülői felelősségét, és a gyermek érdekében szükségesnek tekinthető, a bíróság korlátozhatja a szülői felelősségét vagy annak gyakorlását, egyben meghatározva a korlátozás terjedelmét. Ha a szülő visszaél szülői felelősségével vagy annak gyakorlásával, és/vagy súlyosan elhanyagolja szülői felelősségét vagy annak gyakorlását, a bíróság megfoszthatja őt szülői felelősségétől. Ha a szülő szándékos bűncselekményt követ el gyermeke ellen, vagy ha – büntetőjogilag felelősségre nem vonható – gyermekét bűncselekmény elkövetésére használja fel, a bíróság különösen mérlegeli, hogy ez okot ad-e szülői felelősségének megvonására.

Ha valamelyik szülő meghalt vagy ismeretlen, illetve ha valamelyik szülő nem rendelkezik szülői felelősséggel, vagy szülői felelősségének gyakorlását felfüggesztették, akkor a másik szülő gyakorolja a szülői felelősséget; ezt a szabályt akkor is alkalmazni kell, ha valamelyik szülő szülői felelősségét vagy annak gyakorlását felfüggesztették. Ha a szülők egyike sem rendelkezik teljes szülői felelősséggel, ha mindkét szülő szülői felelősségének gyakorlását felfüggesztették, és/vagy ha a szülők szülői felelősségét az ismertett körülmények valamelyike érinti, de egymástól eltérően, akkor a bíróság gondnokot rendel ki a gyermek részére, aki rendelkezik a szülők kötelezettségeivel és jogaival, vagy a szülők helyett gyakorolja e jogokat és kötelezettségeket. Ha a szülői felelősség vagy annak gyakorlása korlátozás alá esik, a bíróság gyámot rendel ki a gyermek számára.

Gyermek örökbefogadása esetén a szülői felelősségből eredő jogok és kötelezettségek az örökbefogadásra vonatkozó határozat jogerőre emelkedésének pillanatával átszállnak az örökbefogadóra.

3 Ha a szülők nem tudják vagy nem akarják gyakorolni a szülői felelősséget gyermekeik felett, kinevezhető-e helyettük egy másik személy?

Ha a bíróság egy szülő cselekvőképességének korlátozásáról dönt, a szülői felelősségről is döntenie kell. Teljes cselekvőképességének megszerzéséig fel van függesztve annak a kiskorúnak a szülői felelőssége, aki maga is szülő, de cselekvőképessé nyilvánítás vagy házasság útján még nem szerzett teljes cselekvőképességet; ez nem érinti azonban a gyermek gondviselésével kapcsolatos kötelezettségeinek és jogainak gyakorlását, hacsak a bíróság a szülő személyére tekintettel úgy nem határoz, hogy a szülő teljes cselekvőképességének megszerzéséig e kötelezettségek és jogok gyakorlását felfüggeszti. A cselekvőképessége korlátozásának időtartamára fel van függesztve azon szülő szülői felelősségének gyakorlása, akinek a cselekvőképességét e területen korlátozták, hacsak a bíróság a szülő személyére tekintettel úgy nem határoz, hogy a szülőnek megmarad azon joga és kötelezettsége, hogy a gyermekének gondját viselje és vele kapcsolatot tartson.

A gyermekre vonatkozó szülői felelősséget gyakorolni képes szülők hiányában a bíróság gondnokot rendel ki a gyermek részére. A gondnok a gyermek tekintetében a szülő valamennyi kötelezettségével és jogával rendelkezik, de nem köteles anyagilag támogatni és eltartani a gyermeket. Kivételes esetekben eltérően is meghatározható a kötelezettségek és jogok köre a gondnok személyére vagy a gyermek helyzetére tekintettel, illetve arra figyelemmel, hogy a szülők miért nem rendelkeznek az összes kötelezettséggel és joggal. A gondnoknak teljes cselekvőképességgel kell rendelkeznie, és olyan életmódot kell folytatnia, amely biztosítja, hogy képes megfelelően ellátni ezt a szerepet. A bíróság két személyt – főszabály szerint házastársakat – is kijelölhet a gondnok szerepére. Ha ez nem ellentétes a gyermek érdekeivel, a bíróság a szülő által megjelölt személyt jelöl ki a gyermek gondnokának. Egyéb esetben a bíróság egy hozzátartozót vagy a gyermekhez, illetve a családjához közel álló személyt jelöl ki a gyermek gondnokának, kivéve, ha valamelyik szülő kifejezetten kizárta e személy kijelölését. Ilyen személy hiányában a bíróság más megfelelő személyt jelöl ki gondnoknak. Ha természetes személy nem jelölhető ki a gyermek gondnokának, a bíróság egy hatóságot jelöl ki a gyermek szociális és jogi védelmére mindaddig, amíg a bíróság más gondnokot nem jelöl ki a gyermek részére, vagy amíg egy gondnok el nem fogadja ezt a szerepet. A gondnok felett a bíróság gyakorol felügyeletet. A gondnok a feladata ellátásának elején és befejezésekor is köteles vagyoni leltárt készíteni. Rendszeresen beszámolót kell készítenie a bíróság számára a gyermekről, a gyermek fejlődéséről, valamint vagyonának kezeléséről. A gondnok minden olyan döntését, amely nem minősül mindennapi ügyletnek, a bíróságnak kell jóváhagynia.

A másik lehetőség a gyermek nevelőszülői gondozásba adása. A nevelőszülői tevékenység más személy gyermekének személyes gondviselése; ez azonban nem foglalja magában a másik gyermekének sajátként való elfogadását úgy, mint az örökbefogadás esetén. A gyermek nevelése során a nevelőszülő megfelelő módon gyakorolja a szülők jogait és kötelezettségeit. A nevelőszülő csak a gyermek napi ügyeivel kapcsolatban köteles és jogosult döntéseket hozni, képviselni a gyermeket ezekben az ügyekben, és kezelni a gyermek vagyonát. A nevelőszülőnek tájékoztatnia kell a gyermek szüleit a gyermeket érintő lényeges kérdésekről. Ha a körülmények indokolják, a bíróság további kötelezettségeket és jogokat írhat elő a nevelőszülőnek. A gyermek szülei megtartják a szülői felelősségükből fakadó kötelezettségeiket és jogukat, beleértve a rendszeres személyes kapcsolattartás, valamint a gyermekkel kapcsolatos tájékoztatás jogát is, azon kötelezettségek és jogok kivételével, amelyekkel a törvény a nevelőszülőt ruházza fel, kivéve, ha a bíróság különös méltánylást érdemlő okból ettől eltérően rendelkezik. A nevelőszülő nem tartozik a gyermek felé anyagi támogatási és tartási kötelezettséggel.

A nevelőszülőnek biztosítani kell a megfelelő ellátást, a Cseh Köztársaságban kell laknia, és el kell fogadnia a gyermek nevelőszülői gondozásba vételét. Főszabályként a nevelőszülő a gyermek hozzátartozója, de lehet olyan más személy is, akire a gyermekek szociális és jogi védelmét ellátó hatóság rábízta a nevelőszülői feladatot (e célból a járásbíróság nyilvántartja a nevelőszülői feladat ellátására alkalmas jelentkezőket). A bíróság a gyermeket akár határozott időre (például addig, amíg a szülője kezelés alatt áll), akár határozatlan időre is nevelőszülői gondozásba adhatja. A nevelőszülői gondozás így megoldást jelenthet valamely családi válsághelyzetre, vagy biztosíthatja az alternatív családi környezetben történő nevelést. Annak érdekében, hogy minél kevesebb gyermeket kelljen intézeti vagy intézményszerű környezetben elhelyezni, a nevelőszülői gondozás előnyt élvez az intézeti elhelyezéssel szemben. A nevelőszülő nevelőszülői juttatást kap az államtól (például a gyermek szükségleteinek kielégítéséhez történő hozzájárulást, a nevelőszülői gondozás végén adott hozzájárulást, nevelőszülői illetményt stb.).

A polgári törvénykönyv ezenfelül szabályozza a gyermek más személyre történő bízását arra az esetre, ha sem a szülők, sem a gondnok nem tudja személyesen ellátni a gyermeket. Az ilyen felügyelet nem a nevelőszülői gondozás vagy az örökbefogadást kötelezően megelőző gondozás alternatívája. Ezt előnyben kell részesíteni a gyermek intézeti elhelyezésével szemben. A gondviselőnek biztosítani kell a megfelelő ellátást, a Cseh Köztársaságban kell laknia, és el kell fogadnia azt, hogy a gyermeket személyes gondviselésébe veszi. A gondviselő kötelezettségeit és jogait a bíróság állapítja meg; a nem szabályozott kérdésekben a nevelőszülőkre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

A szülők törvényes képviselőként – a gyermek ügyeinek intézése érdekében, a személyes jogállásra vonatkozó ügyek kivételével – írásbeli megállapodást köthetnek egy szakértelemmel rendelkező személlyel vagy akár más megfelelő személlyel a képviselői ellátására. Ha a gyermek ír alá ilyen képviselői megállapodást, az nem gyakorol hatást a szülők által ellátott törvényes képviselőre. Ha a törvényes és szerződéses képviselők nem tudnak megegyezni, a gyermek érdekeinek figyelembevételével a bíróság dönt.

Ha a gyermek felnevelése, illetve testi, értelmi vagy szellemi állapota és/vagy megfelelő fejlődése olyan mértékben veszélyeztetett vagy szenved zavart, hogy az ellentétes a gyermek érdekeivel, és/vagy ha a szülők súlyos okból nem tudják biztosítani a gyermek felnevelését, a bíróság kötelező intézkedésként elrendelheti a gyermek intézeti nevelésbe vételét. Különösen akkor jár el így a bíróság, ha a korábbi intézkedések nem vezettek eredményre. Ennek során a bíróság mindig megvizsgálja, hogy előnyösebb lenne-e a gyermeket egy természetes személy gondjaira bízni. Az intézeti nevelés legfeljebb három évre rendelhető el, de ez (többször is) meghosszabbítható (mindig legfeljebb három évvel), ha az intézeti nevelés elrendelésének okai továbbra is fennállnak. Ha már nem állnak fenn azok az okok, amelyek alapján az intézeti nevelést elrendelték, vagy ha a gyermek gondviselése az intézeti neveléstől eltérő valamely más módon is biztosítható, a bíróság haladéktalanul megszünteti az intézeti nevelést, és ugyanakkor dönt arról is, hogy a körülményekre tekintettel ezt követően kire bízza a gyermeket.

4 Ha a szülők elválnak vagy különválnak, hogyan születik döntés a szülői felelősség további gyakorlásáról?

A szülők házasságának felbontása tekintetében alapvető feltétel a gyermek gondviselésének kérdésében hozott döntés. Döntése során a bíróság a gyermek érdekét veszi figyelembe; a szülők kölcsönös megállapodásától a bíróság csak akkor tér el, ha ez a gyermek érdekében szükséges. A bíróság a gyermeket az egyik szülő gondviselésébe adhatja, illetve megosztott vagy közös felügyelet alá helyezheti; a bíróság a szüleitől eltérő más személy gondviselésébe is adhatja a gyermeket, ha ez a gyermek érdekében szükséges. Döntése során a bíróság figyelembe veszi a gyermek személyiségét, különös tekintettel a fejlődési lehetőségeivel kapcsolatos adottságaira és képességeire, továbbá a szülők életmódját, a gyermek érzelmi orientációját és hátterét, az egyes szülőknek a felnevelés biztosítására vonatkozó képességét, annak a nevelési környezetnek az aktuális és várható stabilitását, amelyben a gyermeknek élnie kell, valamint a gyermeknek a testvéreihez, nagyszüleihez, más rokonaihoz és egyéb személyekhez fűződő érzelmi kötelekeit. A bíróság mindig figyelembe veszi, hogy eddig melyik szülő látta el megfelelően a gyermeket, és melyik gondoskodott megfelelően az érzelmi, szellemi és erkölcsi fejlődéséről, valamint hogy melyik szülő kínál jobb lehetőségeket a gyermek egészséges és eredményes fejlődéséhez. A bíróság azt is figyelembe veszi, hogy a gyermeknek joga van arra, hogy mindkét szülőjétől ellátásban részesüljön, és hogy velük rendszeresen személyes kapcsolatot tartson, valamint hogy annak a szülőnek, akinek nem ítéli meg a gyermek elhelyezését, joga van arra, hogy rendszeresen tájékoztatást kapjon a gyermekről; a bíróság ezenfelül azt is vizsgálja, hogy a szülő mennyire képes egyetértésre jutni a másik szülővel a gyermek nevelése tekintetében. A bíróság jóváhagyhatja a szülők által kötött megállapodást is, kivéve, ha a szülői felelősség gyakorlásának általuk tervezett módja nincs összhangban a gyermek érdekeivel.

Ha egy teljes cselekvőképességgel nem rendelkező kiskorú szülei nem élnek együtt, és nem tudnak megegyezni a gyermek gondviselésének rendezéséről, erről a bíróság hivatalból dönt. A gyermek gondviselésére vonatkozó döntéshozatal során a bíróság hasonló szabályokat követ, mint a szülők válása esetében.

A gyermeket gondozó szülő és a másik szülő közösen döntenek el, hogyan tartja a kapcsolatot a gyermekkel az a szülő, aki nem a gondviselője. Ha a szülők nem tudnak megegyezni, vagy ha a gyermek nevelési érdekeivel és a családi kapcsolatokkal összhangban ez szükséges, a bíróság szabályokat hoz a szülő és a gyermek közötti kapcsolattartásra vonatkozóan. Indokolt esetekben a bíróság meghatározhatja a szülő és a gyermek közötti kapcsolattartás helyszínét. Ha a gyermek érdekében szükséges, a bíróság korlátozhatja és/vagy megtilthatja a

gyermek és a szülő közötti személyes kapcsolattartást.

A körülmények változása esetén a bíróság hivatalból is módosítja a szülői felelősségből eredő kötelezettségek és jogok teljesítésére vonatkozó határozatot.

5 Ha a szülők megállapodást kötnek a szülői felelősség tárgyában, milyen alaki szabályokat kell betartani ahhoz, hogy megállapodásuk jogilag kötelező erejű legyen?

A szülők házasságának felbontása esetén a szülők által a szülői felelősség teljesítésének módjáról kötött megállapodásnak szabályoznia kell, hogy az egyes szülők hogyan gondoskodnak a gyermekről a válás után. Ebben a megállapodásban a szülők szabályozhatják a szülők és a gyermek közötti kapcsolattartást is. Az ilyen jellegű megállapodásokhoz a bíróság hozzájárulása szükséges. A bíróság jóváhagyja a szülők által kötött megállapodást is, kivéve, ha a szülői felelősség gyakorlásának általuk tervezett módja nincs összhangban a gyermek érdekeivel. Ugyanez vonatkozik a szülők közötti megállapodásra abban az esetben is, ha a gyermek szülei nem élnek együtt.

6 Ha a szülők nem tudnak megállapodásra jutni a szülői felelősség kérdésében, milyen egyéb, bíróságon kívüli alternatív megoldások vannak a konfliktus rendezésére?

A gyermek érdekeinek védelme érdekében a kiskorú gondviselésével kapcsolatos eljárás során a bíróság a szülők megegyezését ösztönzi. A bíróság a szülők számára egy legfeljebb három hónapos időtartamra előírhatja a bíróságon kívüli békítési vagy közvetítői foglalkozásokon, illetve családterápián való kötelező részvételt, vagy gyermekpszichológus szakértővel való találkozásokat írhat elő a számukra.

Ezenfelül lehetőség van házassági és családi tanácsadási központ szolgáltatásainak igénybevételére is, amelyek képzett pszichológusok és szociális munkások alkalmazásával nyújtanak segítséget.

A gyermekek szociális és jogi védelmét ellátó hatóság meg is győzheti vagy fel is világosíthatja a jogszabályokról és a saját viselkedésének következményeiről azt a szülőt, aki nem tartja tiszteletben a gyermek vagy a másik szülő jogait (például a gondviselés vagy a rendszeres kapcsolattartás terén). A gyermekek szociális és jogi védelmét ellátó hatóság szakértői tanácsadás kötelező igénybevételét is előírhatja a szülők számára, ha a szülők szakértői tanácsadás nélkül nem képesek megoldani a gyermek nevelésével kapcsolatos problémákat, különös tekintettel a gyermek nevelésének vagy láthatási jogainak módosítását érintő vitákra.

7 Ha a szülők bírósághoz fordulnak, mely kérdésekben hozhat döntést a bíró a gyermekkel kapcsolatban?

A megjelölt feltételeknek való megfelelés esetén a bíróság a szülők kérésére különösen a szülők és a gyermekek közötti kapcsolatok alábbi kérdéseiben dönt:

1. személyi vonatkozású jogok (például a gyermek család- és utónevének meghatározásához való jog, vagy a gyermek örökbefogadásához való hozzájárulás joga),
2. a gyermek gondviselése és a gyermekkel való kapcsolattartás szabályozása,
3. a gyermek gondviselésének alternatív formái (például gondnokság, más személy felügyelete, nevelőszülői gondozás, intézeti nevelés),
4. tartási és anyagi támogatási kötelezettségek,
5. képviselő és a gyermek vagyonának kezelése, a gyermek jogcselekményeihez való hozzájárulás,
6. a gyermek számára fontos kérdések, amelyekben a szülők nem tudnak megegyezni (fontos kérdéseknek minősül különösen a lakóhely meghatározása, a gyermek iskolájának vagy munkahelyének megválasztása, de nem tartoznak ide a szokásos egészségügyi és hasonló eljárások).

Leggyakrabban a bíróság dönti el, kire bízva a gyermeket, és esetleg azt is, hogyan szabályozza a gyermekkel való kapcsolattartást, a tartást és az anyagi támogatást.

8 Ha a bíróság a szülői felügyeletet csak az egyik szülőnek ítéli meg, az egyben azt is jelenti, hogy a jogot gyakorló szülő a másik szülő előzetes megkérdezése nélkül dönthet a gyermeket érintő minden kérdésben?

A gyermek gondviselése csak egy része a szülői felelősség körébe tartozó kötelezettségeknek és jogoknak. Ha nem fosztják meg a szülői felelősségétől azt a szülőt, aki nem a gyermek gondviselője, és a szülői felelősségét nem is korlátozzák és nem függesztik fel, akkor a többi elem tekintetében továbbra is gyakorolja a szülői felelősséget és nem veszíti el azt a jogát, hogy a gyermekre vonatkozó fontos kérdésekben dönthessen. A szülői felelősséget a szülők kölcsönös megegyezés alapján, a gyermek érdekeivel összhangban gyakorolják. Ha a gyermeket érintő ügyvel kapcsolatos döntéshozatal során a késedelem veszélye merül fel, az egyik szülő egyedül is meghozhatja a döntést vagy megadhatja a beleegyezést; erről azonban haladéktalanul tájékoztatnia kell a másik szülőt.

Ha a szülők nem tudnak megegyezni a gyermek számára fontos kérdésben, különösen, ha ez a gyermek érdekeit érinti, akkor az egyik szülő kérelmére a bíróság jár el; ezt a szabályt akkor is alkalmazni kell, ha az egyik szülő kizárja a másikat a gyermek tekintetében fontos kérdésben történő döntéshozatalból. Akkor is a bíróság dönt a szülő kérelmére, ha a szülők nem tudnak megegyezni abban, melyikük képviselje a gyermeket egy jogi eljárásban vagy a gyermek vagyonának kezelésével kapcsolatos fontos ügyben.

A szülők kötelesek egymást tájékoztatni a gyermekkel és annak érdekeivel kapcsolatos minden fontos kérdésben.

9 Mit jelent a gyakorlatban, ha a bíróság úgy dönt, hogy a két szülő közösen gyakorolja a szülői felügyeletet?

A polgári törvénykönyv különbséget tesz a következő esetek között: a gyermek elhelyezése valamelyik szülőnél, a szülők megosztott vagy közös felügyelete alatt vagy a szülőktől eltérő más személynél. Amikor arról hoz döntést a bíróság, kinek a gondjaira bízva a gyermeket, döntése során a gyermek érdekeit kell szem előtt tartania. A bíróság tartózkodhat a megosztott vagy közös felügyeletre vonatkozó döntés meghozatalától, ha a szülők képesek egymással kommunikálni és együttműködni.

Közös felügyelet (közös nevelés)

A gyermek gondviselésére vonatkozó szabályozás e formája azt jelenti, hogy nem születik kifejezett döntés arról, hogy a gyermeket az egyik szülő gondjaira bízják. A gyakorlatban ez azzal jár, hogy közös felügyelet esetén az egyik szülő például a gyermek iskoláztatásáról gondoskodik, míg a másik a sporttevékenységéről, az egyik a nyelvoktatását biztosítja, míg a másik a gyermek iskolán kívüli elfoglaltságaira összpontosít. Mindkét szülő osztozik a gyermek egészségügyi ellátásának és anyagi szükségleteinek (például étkeztetés, mosás, ruházkodás stb.) biztosításában. Ha a gyermeket közös felügyelet alá helyezik, ebben mindkét szülőnek egyet kell értenie.

Megosztott felügyelet (váltakozó nevelés)

A megosztott felügyelet azt jelenti, hogy a gyermeket pontos időtartam meghatározása mellett váltakozva helyezik el az egyik, illetve a másik szülőnél. A bíróság pontosan meghatározza a fenti időtartamok alatt gyakorolt jogokat és kötelezettségeket is.

10 Ha valaki szülői felelősséggel kapcsolatos kérelmet kíván benyújtani, melyik bírósághoz vagy hatósághoz kell fordulnia? Milyen alaki szabályokat kell betartani, és milyen iratokat kell csatolni a kérelemhez?

A szülői kötelezettségekre és jogokra vonatkozó kérelmet annál a körzeti bíróságnál kell előterjeszteni (Prágában a kerületi bíróságnál, Brnóban a városi bíróságnál), amelynek illetékességi területén a kiskorú lakóhelye található, ha pedig nincs állandó lakcíme, annál a körzeti bíróságnál, amelynek illetékességi területén él. Kiskorúak ügyeiben a bíróság hivatalból is dönthet.

A kérelem tartalmi kellékei a kérelem típusától függően változnak. Mindig szükséges azonban feltüntetni az érintettek nevét, utónevét és címét vagy az ügyben érintettek és képviselőik születési azonosító számait, a lényeges tényeket, a kérelmező által hivatkozott bizonyítékokat, és a kérelemből egyértelműen ki kell tűnnie annak, mit kér a kérelmező, és melyik bíróság a kérelem címzettje.

A kérelemnek a szóban forgó ügyre vonatkozó valamennyi fontos dokumentumot tartalmaznia kell – például a születési és a házassági anyakönyvi kivonatot gyermekét érintő ügyben korábban hozott bírósági határozatot stb. A kérelmet a szükséges példányszámban, papíron kell benyújtani úgy, hogy a bíróságnál maradó egy példány mellett minden fél megkaphasson egy szükséges példányt.

11 Milyen eljárás érvényes ezen esetekre? Van-e sürgősségi eljárás?

A bíróság kiskorú gondviselését érintő ügyekben hivatalból is indíthat eljárást.

Előzetes döntés keretében a bíróság – ha a felek viszonyának ideiglenes rendezése érdekében szükséges, vagy attól lehet tartani, hogy a bírósági határozat végrehajtása veszélybe kerül, akkor még az ügy érdemében hozott határozat kibocsátása előtt – kötelezheti az eljárásban részt vevő felet az alapvető tartás megfizetésére, és/vagy a gyermeket az egyik szülő vagy a bíróság által meghatározott személy gondviselésébe utalhatja. Előzetes döntést általában kérelemre hoz a bíróság, ha azonban az ügy érdemében hivatalból is indítható eljárás (így pl. kiskorú gondviselésére irányuló bírósági eljárásban), akkor hivatalból is hozható előzetes döntés. A törvény eltérő rendelkezésének hiányában az a bíróság felelős az előzetes döntés meghozataláért, amelyik az adott ügyben eljárásra illetékes. Az előzetes döntés meghozatalára vonatkozó kérelemnek tartalmaznia kell a polgári eljárásról szóló törvénykönyv (a módosított 99/1963. sz. törvény) 42. cikkének (4) bekezdésében és 75. cikkében meghatározott elemeket, azaz különösen a következőket: a címzett bíróság adatai; ki a kérelmező, és mire vonatkozik a kérelem, vagyis a kérelmezett előzetes döntés indokoltságát igazoló tények bemutatása; a kérelem által elérni kívánt cél, vagyis milyen típusú előzetes döntést kérelmez a kérelmező; annak ténybeli alátámasztása, hogy szükség van a felek kapcsolatának előzetes szabályozására, vagy hogy felmerült a bírósági határozat végrehajtásának veszélyeztetése; ezenkívül meg kell jelölni a kérelem elkészítésének időpontját, és a kérelmezőnek vagy képviselőjének alá kell írnia a kérelmet. A kérelemhez csatolni kell a kérelmező által hivatkozott okiratokat. Az előzetes döntések esetében általában az a szabály, hogy az előzetes döntés következtében esetlegesen előálló kár vagy más veszteség miatti kártérítés biztosítása érdekében a kérelmezőnek legkésőbb az előzetes döntésre irányuló kérelemnek a bírósághoz történő benyújtása napján meghatározott összegű biztosítékot kell letétbe helyeznie. Nem szükséges azonban biztosíték letétbe helyezése, ha az előzetes döntés tartásra vagy anyagi támogatásra vonatkozik, vagy ha a bíróság hivatalból is meghozhatja az előzetes döntést. A bíróság késedelem nélkül meghozza az előzetes döntést. Ha a késedelem nem jár veszéllyel, a bíróságnak lehetősége van a kérelem benyújtását követő hét napon belül meghozni az előzetes döntést. A bíróság a felek meghallgatása nélkül hozza meg döntését. Az előzetes döntés meghozatalakor a bíróság arra kötelezi a kérelmezőt, hogy a számára előírt határidőn belül nyújtsa be a bírósághoz az eljárás megindítására vonatkozó kérelmét. Arról is határozhat, hogy az előzetes döntés csak meghatározott ideig marad hatályban.

A különleges bírósági eljárásokról szóló törvény (a módosított 292/2013. sz. törvény) különleges előzetes döntésről rendelkezik arra az esetre, ha egy kiskorú megfelelő ellátás nélküli helyzetben van, függetlenül attól, hogy van-e olyan személy, aki jogosult a gyermekről gondoskodni, vagy ha a gyermek élete, megfelelő fejlődése vagy más fontos érdeke súlyos veszélynek vagy zavarnak van kitéve. Ilyen esetben a bíróság csak a gyermekek szociális és jogi védelmét ellátó hatóság kérelmére hozhat előzetes döntést, amelyben a szükséges ideig szabályozza a gyermek helyzetét, és elrendeli, hogy a gyermeket a határozatban megjelölt megfelelő környezetben helyezték el. Ilyen előzetes döntéssel lehetőség van átmenetileg nevelőszülői gondozásba helyezni a gyermeket mindaddig, amíg a szülő súlyos okból nem képes ellátni a gyermekét, vagy az átmeneti időszak lejártá után örökbefogadást megelőző gondozásba helyezni a gyermeket, illetve kérni a szülők örökbefogadáshoz történő beleegyezését, vagy azt kimondani, hogy az örökbefogadáshoz nem szükséges a szülők beleegyezése. Az előzetes döntésre vonatkozó kérelemről a bíróság haladéktalanul, de legkésőbb a benyújtást követő 24 órán belül határoz. A határozatot a meghozatalát követően azonnal végre kell hajtani, és a bíróság ennek érdekében együttműködik az illetékes hatóságokkal.

12 Igényelhető-e jogsegély az eljárás költségeinek fedezésére?

A bírósági illetékekről szóló törvény (a módosított 549/1991. sz. törvény) értelmében a kiskorúakra vonatkozó gyámsági és gondnoksági bírósági eljárások illetékmentesek. Ez azt jelenti, hogy nem köteles bírósági illetéket fizetni az a kérelmező, aki a szülői kötelezettségekre és jogokra vonatkozó kérelmet nyújt be.

Bizonyos feltételek mellett lehetőség van jogi képviselőt ingyenesen vagy csökkentett díj mellett kirendelni. A bíróság képviselőt rendel ki annak az érintettnek a kérelmére, akinek tekintetében a bíróság várhatóan teljes vagy részleges bírósági költségmentességet fog megállapítani, ha ez például az érintett érdekeinek védelmében szükséges. Ha a fél érdekeinek védelmében szükséges, ügyvédet rendelnek ki a számára. A képviselő kirendelését a fél helyzetének indokolnia kell (a gyakorlatban ez jelenthet pénzügyi nehézségeket vagy hátrányos szociális helyzetet, de mindig figyelembe kell venni az eset egyedi körülményeit), és a fél jogainak érvényesítésére vagy védelmére irányuló kezdeményezés nem lehet önkényes vagy nyilvánvalóan megalapozatlan.

A költségmentességnek az Európai Unió belüli, határokon átnyúló vitákban történő biztosításáról szóló törvény (a módosított 629/2004. sz. törvény) szabályozza a költségmentesség nyújtását az Európai Unió tagállamaiban folyó azon jogi eljárások tekintetében, amelyekben különböző tagállamokban élő természetes személyek érintettek. Ez a költségmentesség az eljárások tárgyalási és végrehajtási szakaszaira egyaránt vonatkozik.

Az ügyvédi hivatásról szóló törvény (a módosított 85/1996. sz. törvény) határozza meg, milyen feltételek mellett kérhető közvetlenül a Cseh Ügyvédi Kamarától ingyenes jogi tanácsadó kijelölése.

13 Lehet-e fellebbezni a szülői felelősséggel kapcsolatban hozott döntés ellen?

Igen, van lehetőség fellebbezni a szülői felelősséggel kapcsolatos határozat ellen. A szülői felelősségből eredő jogok és kötelezettségek tekintetében első fokon a körzeti bíróságok járnak el. Az első fokú bíróságok határozatai elleni fellebbezések tekintetében a járásbíróságok (Prágában a városi bíróság) járnak el. A bíróság döntése ellen a fellebbezés tárgyát képező írásos bírósági határozat kézhezvételét követő 15 napon belül lehet fellebbezni, ha azt a törvény nem zárja ki (például nem lehet fellebbezni a gyermek gondviselése tárgyában a szülők által kötött megállapodás bírósági jóváhagyása ellen). A fenti tizenöt napos határidő lejártát követően is időben benyújtottnak minősül a fellebbezés, ha a fellebbező a fellebbviteli bíróságtól kapott téves információk alapján járt el.

Hangsúlyozni kell, hogy bizonyos határozatok ideiglenesen végrehajthatók lehetnek – ezek még akkor is végrehajthatók, ha fellebbezést nyújtottak be ellenük. Ideiglenesen végrehajthatók a tartás teljesítését előíró határozatok és azok a határozatok, amelyek egy nevelési intézkedés meghosszabbítását írják elő, amellyel a gyermeket átmenetileg kiemelték a szülei vagy más személy felügyelete alól.

14 Bizonyos esetekben előfordulhat, hogy bírósághoz kell fordulni a szülői felelősséggel kapcsolatos döntés végrehajtása érdekében. Milyen bírósághoz kell fordulni és milyen eljárás követendő ilyen esetekben?

A Cseh Köztársaságban a kiskorú gondviselésével kapcsolatos határozat végrehajtására irányuló kérelmet a bírósághoz kell benyújtani. A határozat végrehajtására alkalmazott eljárásra a különleges bírósági eljárásokról szóló törvény (a módosított 292/2013 sz. törvény) vonatkozik.

Ilyen eljárásokra a kiskorú tekintetében általános illetékességgel rendelkező bíróság, vagyis az a körzeti bíróság (Prágában a kerületi bíróság, Brnóban a városi bíróság) az illetékes, amelynek az illetékességi területén a kiskorú a szülők közti megállapodás, a bíróság határozata vagy más meghatározó tények alapján lakóhellyel rendelkezik. A kérelemnek tartalmaznia kell minden szükséges információt (a jogosult és a kötelezett felek, a kötelezett fél kötelezettségének köre és tartalma, a vonatkozó kötelezettségnek való megfelelés határideje, valamint az úgynevezett végrehajtási jogcím meghatározása – a végrehajtandó határozat megjelölése).

Egy határozat végrehajtásának elrendelését megelőzően a bíróság – ha ezt különös okból indokoltnak találja

és/vagy ha a kötelezett fél nem kapott tájékoztatást a kötelezettsége be nem tartásának következményeiről – felhívhatja a kötelezett felet a határozat vagy a megállapodás teljesítésére, és tájékoztathatja a határozat végrehajtásának lehetséges módjairól: bírság kiszabása vagy a gyermek elhelyezésének megváltoztatása. A bíróság azt is kérheti a gyermekek szociális és jogi védelmét ellátó illetékes hatóságtól, hogy a kötelezett felet vezesse rá a kötelezettségeinek teljesítésére anélkül, hogy a határozat végrehajtását kellene elrendelni.

Ha egy személy azt követően sem teljesíti a kötelezettségét, hogy erre a bíróság utasította, a bíróság elrendeli a határozat bírság kiszabásával történő végrehajtását, amire több alkalommal is sor kerülhet. Az egyedi bírságösszeg nem haladhatja meg az 50 000 CZK-t. További intézkedésként a bíróság elrendelheti a közvetítővel vagy gyermekpszichológus szakértővel való találkozást, illetve egy alkalmazkodási program kidolgozását annak érdekében, hogy elősegítse a gyermek és a vele való kapcsolattartásra jogosult személy közötti fokozatos kapcsolatfelvételt.

Ha az intézkedések végrehajtása ellenére az érintett nem teljesíti kötelezettségét, vagy a körülményekből nyilvánvaló, hogy ez a megközelítés nem vezetett a kötelezettségek teljesítéséhez, a bíróság kivételes esetben elrendelheti a gyermeknek attól a személytől való elvételére vonatkozó határozat végrehajtását, akinél a megállapodás vagy a határozat alapján a gyermek nem lehetne. A gyermek elvételéről szóló határozatot a kötelezett fél részére csak a végrehajtás során kézbesítik.

15 Mit kell tennem az egy másik tagállamban kibocsátott, szülői felelősségről szóló bírósági határozat e tagállamban történő elismerése és végrehajtása érdekében?

Az Európai Unió tagállamainak bíróságai által a szülői felelősség tárgyában hozott ítéleteket a Cseh Köztársaságban különleges eljárás nélkül, a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelettel (a továbbiakban: 2201/2003 rendelet), valamint a házassági és szülői felelősségi ügyekben a joghatóságról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint a gyermekek jogellenes külföldre viteléről szóló, 2019. június 25-i 2019/1111/EU rendelettel (a továbbiakban: 2019/1111 rendelet) összhangban ismerik el. A 2201/2003 rendelet értelmében minden jogi érdeklő személy bírósághoz fordulhat a határozat elismerésére vagy elismerésének megtagadására vonatkozó határozat hozatala érdekében. A Cseh Köztársaságban első fokon a körzeti bíróságok (Prágában a kerületi bíróságok, Brnóban a városi bíróság) illetékesek az ilyen eljárások lefolytatására. Az illetékes bíróság a kérelmező általános illetékességgel rendelkező körzeti bírósága, egyébként pedig az a körzeti bíróság, amelynek illetékességi területén az elismerés szempontjából lényeges esemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet. A 2019/1111 rendelet értelmében bármely érdekelt fél kérheti az elismerés megtagadására vonatkozó indokok hiányának megállapítását. A Cseh Köztársaságban első fokon a körzeti bíróságok (Prágában a kerületi bíróságok, Brnóban a városi bíróság) illetékesek az ilyen eljárások lefolytatására.

Mielőtt a szülői felelősség tárgyában másik tagállamban kibocsátott határozatot a Cseh Köztársaságban végrehajtanák, azt a fent megjelölt 2201/2003/EK rendelet szerinti különleges eljárással összhangban végrehajthatóvá kell nyilvánítani. A Cseh Köztársaságban a végrehajthatóvá nyilvánítás iránti kérelmet a helyileg illetékes körzeti bírósághoz (Prágában a kerületi bírósághoz, Brnóban a városi bírósághoz) kell benyújtani. A területi illetékességet a 2201/2003/EK rendelettel összhangban azon személy szokásos tartózkodási helye határozza meg, aki ellen a végrehajtást kérik, vagy a gyermek szokásos tartózkodási helye; ha ezek egyike sem abban a tagállamban van, ahol a végrehajtásra sor kerül, akkor a területi illetékességet a határozat végrehajtásának helyszíne határozza meg.

A gyermekkel való kapcsolattartás jogáról és a gyermek visszaadásának elrendeléséről szóló, a 2201/2003/EK rendelet 11. cikkének (8) bekezdése alapján kibocsátott határozatok a 2201/2003/EK rendelet 41. és 42. cikke értelmében anélkül végrehajthatók egy másik tagállamban, hogy a végrehajthatóvá nyilvánítással és a határozat elismerésével szemben kifogást lehetne emelni, feltéve, hogy a határozatot az eredeti eljárás helye szerinti tagállamban a 2201/2003/EK rendelet mellékletében található formanyomtatvány használatával hitelesítették.

A határozat elismerése vagy el nem ismerése, illetve a határozat végrehajthatóvá nyilvánítása iránti kérelemhez csatolni kell egyrészt a határozat egy olyan példányát, amely megfelel a hitelességének elismeréséhez

szükséges feltételeknek (például a határozat másodpéldánya vagy hitelesített másolata), másrészt a határozat kibocsátása szerinti tagállam illetékes hatósága által a 39. cikk szerint 2201/2003/EK rendelet mellékletében meghatározott formanyomtatványon kiadott igazolást. Amennyiben a döntéshozatalra valamelyik fél távollétében került sor, be kell nyújtani egy eredeti példányt vagy egy hitelesített másolatot abból a dokumentumból, amely megerősíti egyrészt azt, hogy a fél nem jelent meg az eljárásban, másrészt azt, hogy kézbesítették az eljárást megindító kérelmet vagy azzal egyenértékű okiratot, vagy be kell mutatni bármely olyan iratot, amely rögzíti, hogy az alperes egyértelműen elfogadta a határozatot. Ha a fél távollétében hozott ítélet esetében nem nyújtják be az igazolást vagy a szükséges okiratot, az eljárást a 2201/2003/EK rendelet 38. cikkének (1) bekezdése szerint kell lefolytatni.

A 2019/1111 rendelet értelmében a valamely tagállamban szülői felelősségre vonatkozó ügyekben hozott és az adott tagállamban végrehajtható határozatok végrehajthatók a Cseh Köztársaságban anélkül, hogy végrehajthatóvá kellene nyilvánítani őket.

A gyermekek láthatási jogát biztosító határozatokat és a 29. cikk (6) bekezdése szerinti határozatokat, ha a gyermek visszavitele kötelező, amennyiben ezt az eredeti eljárás helye szerinti tagállamban a 2019/1111 rendelet mellékletében előírt tanúsítvány felhasználásával igazolták, más tagállamokban a 2019/1111 rendelet 43. cikke alapján elismerik, anélkül, hogy különleges eljárást kellene lefolytatni, és anélkül, hogy az elismerés megtagadásának lehetősége fennállna, kivéve, ha a határozat összeegyeztethetetlennek bizonyul az 50. cikkben említett [későbbi] határozattal, és csak az összeegyeztethetlenség mértékéig.

A gyermekek láthatási jogát biztosító határozatokat és a 29. cikk (6) bekezdése szerinti határozatokat, ha a gyermek visszavitele kötelező, amennyiben ezt az eredeti eljárás helye szerinti tagállamban a 2019/1111 rendelet mellékletében előírt tanúsítvány felhasználásával igazolták, más tagállamokban a 2019/1111 rendelet 43. cikke alapján elismerik anélkül, hogy azokat végrehajthatóvá kellene nyilvánítani.

A 2019/1111 rendelet szerinti elismerés és végrehajtás céljából a 2019/1111 rendelet mellékletében szereplő tanúsítvány felhasználásával be kell nyújtani a határozat egy példányát, amely megfelel a hitelessége elismerésére vonatkozó feltételeknek, valamint a határozat meghozatalának helye szerinti tagállam illetékes hatósága által kiállított, a 36. vagy 47. cikkben említett vonatkozó tanúsítványt. Amennyiben a 31. cikk (1) bekezdésében említett dokumentumokat nem nyújtják be, a 2019/1111 rendelet 32. cikkében említett eljárást kell követni.

A fent említett rendeletekben megjelölt feltételeknek való megfelelés esetén a másik uniós tagállamból származó, szülői felelősséggel kapcsolatos ügyben hozott határozat végrehajtását célzó eljárás megegyezik a nemzeti határozatok végrehajtásával. Tovább információk az előző kérdésnél találhatók.

16 E tagállamban mely bírósághoz kell fordulnom egy másik tagállamban meghozott, szülői felelősségről szóló bírósági határozat elismerésének és végrehajtásának megtámadása érdekében? Melyik eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

A bíróság határozata elleni jogorvoslati intézkedést (fellebbezést) az adott határozatot hozó bírósághoz kell benyújtani. A jogorvoslati intézkedésről felsőbb szintű bíróság dönt.

17 Melyik jogot alkalmazza a bíróság a szülői felelősségről szóló eljárásban, ahol a gyermek vagy a felek nem e tagállamban élnek vagy eltérő állampolgársággal rendelkeznek?

A szülői felelősséggel kapcsolatos eljárásokban alkalmazandó jogot a szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról szóló, 1996. október 19-i hágai egyezmény szerint kell meghatározni. Az 1996. évi egyezménnyel szemben elsőbbséget élvez bármely olyan kétoldalú nemzetközi megállapodás, amely a Cseh Köztársaságra nézve kötelező, kivéve, ha a felek az 1996. évi egyezmény 52. cikkének (1) bekezdése szerinti nyilatkozatot tettek (ilyen nyilatkozat született a Cseh

Köztársaság és Lengyelország közötti kétoldalú megállapodás tekintetében, amely biztosította az 1996. évi egyezmény elsőbbségét).

Ez a webhely az [Európa Önökért](#) portál része.

Örömmel vesszük [visszajelzését](#) arról, hogy hasznosnak találta-e az oldalon szereplő információkat.

Last update: 06/04/2023

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.